

Justitsministeriet

Dato: 12. januar 2009

Dok.: HVE40139

Sagnr.: 2008-792-0750

Udkast til talepapir

**Til brug ved besvarelsen den 13. januar 2009, kl.
15.00, af samrådsspørgsmål Z-AB (alm. del)**

De pågældende samrådsspørgsmål er sålydende

Samrådsspørgsmål Z:

”Vil ministeren i lyset af tidligere PET-chef Bonnichsens bidrag i den offentlige debat redegøre for reglerne om nuværende og tidligere offentligt ansattes ytringsfrihed?”

Samrådsspørgsmål Æ:

”Vil ministeren redegøre for sin holdning til, at flere fortolker ministerens indskærpelse af Bonnichsens tavshedspligt i et svar til Folketinget som et forsøg på at begrænse Bonnichsens ytringsfrihed?”

Samrådspørgsmål Ø:

”Vil ministeren redegøre for, om sagen med Bonnichsen giver anledning til fremtidige initiativer i forhold til at sikre yttingsfriheden for offentligt ansatte og tidligere offentligt ansatte?”

Samrådspørgsmål AA:

”Justitsministeren bedes redegøre for, hvorledes ministerens ytringer om professor Henning Koch på samme måde som ministerens ytringer om tidl. Chef for PET Hans Jørgen Bonnichsen kan betragtes som et angreb på yttingsfriheden.”

Samrådspørgsmål AB:

”Ministeren bedes desuden mundtligt fremlægge dokumentation for, at professor Henning Koch ikke er til at regne med, da han fuldstændigt udokumenteret ifølge ministeren ofte tager fejl, samt svare på, om ministerens holdninger skal tages som udtryk for, at regeringen har fortrudt, at man ofte bruger professor Henning Koch til forskelligt betroet arbejde.”

1. Udvalget har bedt mig om at besvare en række spørgsmål, som vedrører offentligt ansattes ytringsfrihed, og jeg vil tillade mig at besvare dem samlet.

Til en start vil jeg gerne – for at undgå enhver tvivl – give udtryk for, at det efter min opfattelse er vigtigt, at offentligt ansatte bidrager til den offentlige debat.

Det skyldes bl.a., at de offentligt ansatte – i kraft af den specialviden, som de besidder inden for deres forskellige fagområder – i en række tilfælde vil kunne medvirke til at nuancere og kvalificere den offentlige debat. Offentligt ansatte vil f.eks. kunne bidrage med oplysninger om, hvilke praktiske konsekvenser politiske beslutninger har haft på et område.

Offentligt ansattes deltagelse i den offentlige debat er altså ikke blot af betydning for den enkelte ansatte, men er i mindst lige så høj grad til gavn for samfundet som sådan. Det er med andre ord væsentligt, at offentligt an-

satte, som ønsker at deltage i den almindelige samfundsdebat, også gør det.

2. Jeg vil så vende mig mod de stillede spørgsmål og begynde med at redegøre for reglerne om offentligt ansattes ytringsfrihed.

Som offentligt ansat er man som alle andre borgere omfattet af grundlovens bestemmelse om ytringsfrihed og kan på egne vegne deltage i den offentlige debat og fremsætte personlige meninger og synspunkter. Dette gælder også emner, der vedrører ens eget arbejdsområde.

Der gælder dog visse begrænsninger i offentligt ansattes ytringsfrihed.

Man må således ikke ytre sig om tavshedsbelagte oplysninger eller fremkomme med ærekrænkende udtalelser. Man må heller ikke ytre sig i en urimelig grov form eller

fremsætte åbenbart urigtige oplysninger om væsentlige forhold inden for eget arbejdsområde.

Derudover må der, af hensyn til offentlige myndigheders interne beslutningsproces og funktionsevne, i særlige tilfælde udvises tilbageholdenhed med hensyn til ytringer om forhold, der vedrører eget arbejdsområde. Denne begrænsning gælder normalt kun for centralt placerede medarbejdere tæt på beslutningsprocessen.

Reglerne for offentligt ansattes ytringsfrihed er nærmere omtalt i den vejledning, som regeringen udsendte i september 2006 som opfølgning på betænkningen om ytringsfrihed og meddelelser for offentligt ansatte.

3. Udvalget har endvidere bedt mig redegøre for min holdning til, at flere fortolker et svar, jeg har afgivet til Folketinget, som et forsøg på at begrænse tidligere PET-chef Hans Jørgen Bonnichsens ytringsfrihed.

Jeg går ud fra, at der sigtes til min besvarelse af spørgsmål nr. S 394 fra medlem af Folketinget Marlene Harpsøe (DF).

I det pågældende spørgsmål blev jeg spurgt, om jeg mente, at udtalelserne fra Hans Jørgen Bonnichsen vedrørende efterretningstjenestens materiale på de to tunesere, som er mistænkt for at ville myrde tegneren Kurt Vestergaard, kan være til indirekte skade for opklaringen af sagen.

Jeg svarede i den anledning, at tidligere medarbejdere ved Politiets Efterretningstjeneste naturligvis ikke er afskåret fra at ytre sig i den offentlige debat, men at det siger sig selv, at tavshedspligten sætter betydelige grænser for, i hvilket omfang de pågældende kan udtale sig om tjenestens arbejdsmetoder mv. på grundlag af den indsigt, som de har opnået under deres ansættelse hos Politiets Efterretningstjeneste.

Dette er fortsat min opfattelse, og udtalelsen afspejler sådan set blot, hvad der følger af de gældende regler om offentligt ansattes ytringsfrihed, som jeg tidligere har redegjort for.

For så vidt angår de konkrete udtalelser, der var henvist til i spørgsmålet, ønskede jeg ikke dengang at kommentere disse, og det ønsker jeg fortsat ikke.

Ligesom i min besvarelse af det pågældende spørgsmål vil jeg imidlertid gerne generelt understrege, at tidligere medarbejdere hos Politiets Efterretningstjeneste efter min opfattelse bør være meget opmærksomme på, at deres udtalelser ikke kommer til at fremstå på en måde, der kan skade tjenestens arbejdsvilkår.

Når jeg fremkom med denne i og for sig meget selvfølgelige betragtning, skal det ses i lyset af, at det er et relativt nyt fænomen, at tidligere medarbejdere udtaler sig om spørgsmål, der har relation til tjenestens arbejde.

4. Så er der spørgsmålet om, hvorvidt der er anledning til fremtidige initiativer i forhold til at sikre ytringsfriheden for nuværende og tidligere offentligt ansatte.

Dette spørgsmål er – som bekendt – blevet drøftet her i udvalget i flere omgange, og senest i sidste folketings-samling i forbindelse med et forslag til folketingsbeslutning fra Enhedslisten, som ikke blev vedtaget.

Af de grunde, som der fra Justitsministeriets side blev givet udtryk for i forbindelse med den seneste drøftelse af spørgsmålet, er det fortsat regeringens opfattelse, at der ikke er anledning til at tage yderligere initiativer på området. Den ordning, vi har om offentligt ansattes ytringsfrihed, er således efter regeringens opfattelse tilfredsstillende.

5. Hvad endelig angår de stillede spørgsmål om professor Henning Kochs ytringsfrihed, så går jeg ud fra, at der sig-

tes til de kommentarer, som jeg er fremkommet med i relation til Henning Kochs udtalelser om Integrationsministeriets lovforslag om udlændinge på tålt ophold (L 69).

Som bekendt har Henning Koch givet udtryk for, at den ordning, som det pågældende lovforslag lagde op til – og som nu er vedtaget af Folketinget – vil indebære frihedsberøvelse, og at ordningen vil stride mod grundlovens § 71 om frihedsberøvelse.

Justitsministeriet er ikke enig i den retsopfattelse, som professor Henning Koch har givet udtryk for, og jeg vil gerne understrege, at de udtalelser, jeg er fremkommet med i forbindelse med diskussionerne om lovforslag nr. L 69, har haft til formål at markere denne uenighed.

Samtidig er det også vigtigt for mig at fremhæve, at uenigheden drejede sig om væsentlige forhold; nemlig forholdet mellem et af regeringens lovforslag og grundloven. Og når der rejses spørgsmål af den karakter, mener

jeg, at regeringen skylder at tage del i debatten og gøre det klart, hvad regeringens holdning er.

Men det har altså ikke været min hensigt at stille spørgsmålstegn ved professor Hennings Kochs ret til at have den opfattelse, at det pågældende lovforslag skulle være i strid med grundloven, eller ved hans faglige kvalifikationer.

Og jeg vil gerne slå fast, at regeringen ikke på nogen måde bestrider Henning Kochs kvalifikationer som medlem af nuværende og kommende sagkyndige udvalg. Som bekendt er Henning Koch jo medlem af Justitsministeriets udvalg om PET.

6. Jeg håber hermed at have besvaret de stillede spørgsmål.

Tak.